

TILSYNSRAPPORT FOR UHRE FRISKOLE 04.04.2006.

Tilsynet med de frie skoler er strammet gevaldigt op de senere år. I ”de gode gamle dage” byggede det hele på tillid. Ministerium, bestyrelse, forældrekreds, tilsynsførende havde tillid til at skolelederen og de øvrige ansatte gjorde deres arbejde godt og drev en god friskole i overensstemmelse med lovgivningen og de givne vedtægter og traditioner for den pågældende friskole. Den tilsynsførende var nærmest en slags hyggeonkel, der dukkede op engang imellem for at konstatere, om alting nu var som det plejede.

Nu er det helt anderledes. Nu er der cirkulærer og bestemmelser, ja sågar kurser for tilsynsførende og honorar, som man skal modtage. Grundlaget er mistillid. En mistanke om, at de gør det sikkert ikke godt nok; og det har tilsynet til opgave at afsløre.

Tilsynets aktører er: Forældrene, Bestyrelsen, Skolelederen og den/de tilsynsførende. Forældrene skal holde øje med skolens almindelige virksomhed og med om skolen giver en undervisning, som står mål med Folkeskolen og giver en sprogstimulering hvis det er aktuelt, der også står mål. Tilsynet kan organiseres forskelligt, men svarer stort set til, at forældrene følger skolens liv med forældredage, konsultationer, generalforsamlinger osv. Men man kan altså også organisere sig med grupper og personer, der fører tilsyn med særlige ting. – Forældre kan fremføre klager til lærerne, skolelederen, bestyrelsen eller den/de tilsynsførende.

Dermed kommer nu: Den forældrevalgte tilsynsførende. Han/hun vælges for højst 4 år ad gangen. – Man kan også bede kommunalbestyrelsen forestå tilsynet. Der kan også vælges flere tilsynsførende, som så skal have opgaverne fordelt imellem sig.

Og nu kommer så det med kvalifikationerne. *Den tilsynsførende skal til stadighed have sådanne faglige og pædagogiske forudsætninger, at vedkommende er i stand til at varetage et tilsyn med undervisningen på grundskoleniveau. Den tilsynsførende skal beherske dansk i skrift og tale. Og så en vigtig paragraf: Opfylder den tilsynsførende ikke på tilfredsstillende måde kravene til tilsynet i henhold til Friskoleloven, kan undervisningsministeren pålægge forældrekredsen, inden for en nærmere angivet frist at vælge en anden tilsynsførende.*

Et sådant pålæg fra undervisningsministeriet kan man her på Uhre Friskole vente når som helst. Efter bemeldte kursus for tilsynsførende skrev jeg en højst ironisk rapport om kurset i Friskolebladet, og den sluttede som følger, hvor jeg fortalte om gruppearbejdet med andre tilsynsførende: *Jeg sad ved et bord med syv andre tilsynsførende. Herlige, fornuftige mennesker, som ikke havde ladet sig gå på af Power Point og fine ord og fedt flæsk.*

Vi var enige om at fortsætte som hidtil. Altså at starte i tillid til, at de gør det godt de gode folk, som går til arbejdet med energi og ildhu. Den tilsynsførende skal være en velkommen person på skolen og ikke en med hat og blå briller. Vi skal gå

rundt i klasserne, overvære undervisningen, snakke med lærere og elever, konstatere, om der stadig er en munter og tillidsfuld atmosfære. I det hele taget fornemme om skolen er et sted, hvor eleverne har lyst til at lære, hvor lærerne også har lyst til yde deres ypperste, hvor skolelederen opmuntrer og inspirerer lærere og ansatte.

Af alle de tests og al den anden dævelskab, der i disse år trækkes ned over det danske skolevæsen, skal det nok også være muligt for en tilsynsførende at konstatere, om den kære friskole nu også står mål med den uforlignelige Folkeskole.

Nå men altså, det er nu om dage en meget alvorlig sag at føre tilsyn med en friskole; og jeg agter trods al ironi at leve op til mit ansvar, blot på min egen måde. Jeg har i skoleåret været på to regulære tilsynsbesøg. Et i efteråret og et i foråret, og jeg har planer om at komme i hvert fald en gang til, inden skoleåret slutter. Der udover var jeg med til første skoledag og har været på skolen ved et par andre lejligheder, og det betragter jeg altså også som en del af tilsynet.

I efteråret fulgte jeg én lærer i forskellige fag og aldersgrupper. I foråret her fulgte jeg undervisningen med forskellige lærere og mest i dansk. Efter hver time havde jeg en snak med læreren og forhørte mig om klassen og situationen lige nu, og hvorfor man gjorde som man gjorde. Ikke en samtale med mistillid, men en samtale med interesse og nysgerrighed.

Når jeg har været på tilsynsbesøg, skriver jeg en rapport, som sendes til skolen og offentliggøres på skolens hjemmeside, så enhver interesseret forældre kan læse den. Man kan også få den på tryk ved henvendelse til skolen. Det er mine egentlige tilsynsrapporter til forældre kredsen, mens dette blot er nogle overvejelser og oplysninger om tilsynet.

I følge ministeriets direktiver skal tilsynet omfatte elevernes standpunkt i dansk, engelsk og regning/matematik. Desuden tilsyn med skolens samlede undervisningstilbud, og om skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre og evt. tilbud om sprogstimulering. Man skal tilse, at undervisningssproget er dansk og vurdere undervisningsmaterialets faglige og pædagogiske kvalitet og endelig drøfte indholdet af undervisningsplaner med leder og lærere. Der skal ske mindst et besøg årligt og mindst en hel skoledag.

Det er en ordentlig mundfuld; og det er ikke let at være tilstrækkeligt kvalificeret. Personligt har jeg læst til lærer i 50'erne, undervist i folkeskolen og i højskolen og været højskoleforstander 2 gange. Jeg har siddet i skolekommission og skolenævn og i en kommunalbestyrelses skoleudvalg. Så jeg føler mig rimeligt godt kvalificeret.. – og så alligevel. Hvordan skulle man dog leve op til disse krav, for det er ikke nok med, at man skal føre tilsyn med skolen i henhold til læseplaner, årsplaner og diverse fagplaner; man skal også sikre sig, at det hele står mål med Folkeskolen, og det vil altså sige, at man også skal følge med i, hvordan det står til der.

Hvad mon formålet er med de skrappe krav? Meget af det er tilsyneladende rettet mod muslimske friskoler og andre indvandrerskoler, hvor vi fra pressen ved, at der har været problemer med at leve op til lovens krav. En stor del af stramningerne er også et led i den almindelige bureaukratisering, der finder sted i disse år på snagt sagt alle områder, med skemaer, kontrol, evalueringer, tests i fuldstændig overdrevent omfang. Men jeg har også svært ved at skjule en mistanke om, at man forsøger at styre frem mod et professionelt tilsyn uden lokalt folkeligt islæt, men med et statsligt eller kommunalt korps af folk, der ikke laver andet end at føre tilsyn. Hvor bliver friheden for de frie skoler efterhånden så af?

Nå, men jeg har altså nu offentligt meddelt, at de kan rende mig et vist sted med al deres kontrol og mistillid, så må vi se, hvad der sker. Jeg er jo valgt af forældrene som tilsynsførende for Uhre skole. Det gælder vist for to år og kan højst udvides til fire år. På baggrund af de nye bestemmelser, ikke mindst bestemmelsen om, at den tilsynsførende skal have honorar, finder jeg det rimeligt, at forældrekrederen snarest muligt får lejlighed til at tage stilling til, om de ønsker en ny tilsynsførende, eller om jeg skal fortsætte nogle år.

Til sidst vil jeg sige, at jeg synes, Uhre Friskole er kommet rigtig godt i gang. Det er et venligt og dejligt sted at komme. Ungerne trives og lærer det, de kan og skal lære, så vidt jeg kan konstatere. Ved skoleårets slutning vil jeg tage en snak med skolelederen om standpunkterne i de forskellige fag, så jeg lever op til den del af tilsynet. Tak til lærere og skoleleder for venlig modtagelse og fint samarbejde.

Arne Ørtved
Tilsynsførende.